ביצה פרק ראשון ביצה ט.

גלגל עיסה מערב יו"ט מפריש ממנה חלתה כי"ט. ומע"ג דתנן לקמן (דף לו:) אלו הן משוס שבות אין מגביהין תרומות ומעשרות בי"ט והא נמי כתרומת דגן דמיא שהיה יכול להפרישה מערב י"ט אפילו הכי מפרש שלא גזרו על תרומת עיסה שהרי מותר לגלגלה בי"ט ולאפותה כדי לאכול פת חמה:

אין מפרישין הימנה. דלא התירו להפרש חלה אלא בעיסה שנתגלגלה בי"ט אבל זו היה לו להפרש מערב יו"ט כתרומת דגן ופירות: (ב) **אלא [ח"ל].** חלה שרטיי"ל. חלה שמרימין מן העיסה שבחולה לתרן הוחיל ואינה מן התורה כדקיימא לן בקדושין (דף לו:) כל מצוה התלויה בפירות הגדלים בארץ אינו נוהג אלא בארץ: **אוכל והולך.** כל הפת ומשייר כדי חלה ומפרישה בארוכונה. אלמא הפרשתה שלא לצורך היא ולא הוא הפרשה והמפרש בי"ט אינו כמתקן דלתסר כשאר הגבהת תרומה דגזור בה רבנן מפני שנראה כמתקן: **מי לא מודה שמואל.** אע"פ שאינו צריך להפרישה שאם קרא עליה שם שחל עליה שם חלה ואסורה לזרים אלמא שם תרומה עליה ואיתא בכולל אין מגביהין תרומות ומעשרות ביו"ט: **מתני' אין מוליכין את הסולם.** קס"די) סולם המיוחד לכך ויכר שהוא של שוכך ועשאה דב"ש (ג) מפרש בגמרא דאסרי ואע"פ שהוא בא ליטול גחלות לשמחת י"ט: **מחלון לחלון.** בחלונו שוכך עצמו שכן דרך שוכך להיות בו מחילות הרבה קן לכל זוג חוג וחלון לכל קן וקן: **גמ' הרואה.** שהוא מוליכו אומר להטיח גגו הוא צריך והרי הוא עושה מלאכה ביום טוב: **להטיח.** שהיו טחין גגותיהן בטיט לפי שלא היו משופעין אלא עשויין כמין מקרע עליה ומשתמשין בהן לפיכך טחין אותן ומשפעין הטיח לצד הכתלים שיחובו מימיו: **שובכו מוכיח עליו.** שובכו של סולם מוכיח שהוא ביכר שהוא של שוכך: **מוסר.** שהרי אין אדם רואהו: **והאמר רב יהודה אמר רב כו'.** וקשיא דרב אדרב חנן, ואע"ג דרב אמורא הוא מקשי מייתה מפני שרבן של כל בני הגולה היה בדורו חוץ משמואל: **תנאי היא.** איכא תנא דקאי כוותיה: **שוטחן בחמה.** מי שנשרו כליו בדרך במי גשמים שוטחן בחמה והן נגבין מאליהן: **אבל לא כנגד העם.** שלא יאמרו בבסן בשבת. אלמא מידי דמשוס מראית העין מותר במקום צנוע: **לימא רב דאמר בב"ש.** לרב חנן קא פריך דאוקי לה דבית הלל ברה"ר אסרי ובבשות היחיד שרו א"כ לרב חנן רב דאמר כל מקום שאסרו כו' דאמר בב"ש במתני' הא ודאי לא שביק ב"ה ועביד בב"ש ועל כרחך לבית הלל אפי' ברשות הרבים מותר משום דשובכו מוכיח עליו דאי ברה"ר אסור וברשות היחיד שרי לא הוה אמר רב להא שמעתא: **תנאי היא.** כלומר אמר לך רב חנן ודאי רב סבר בבית הלל אפילו ברה"ר שרו ופליג עלי ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שוטחן בחמה בלית ליה דרב וההוא תנא מוקי בית הלל כוותיה דלא התירו אלא ברשות היחיד ורבי אליעזר ור"ש דסבירא להו כרב מוקמי ברשות בית הלל דמתניתין ואפי' ברה"ר דקא סברי שובכו מוכיח עליו וב"ש לית להו שובכו מוכיח עליו ואסרי אפי' בחדרי חדרים. י"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי היא ולאו אלמא היא דאמרי רבותייהו דרבי אליעזר ור' שמעון במקום בית הלל הא ב"ש נמי טובא הוו ואין הלכה כמותן: מתניתין

מ"מ פריך שפיר כיון דרב גדול היה בדורו ולאם ישיבה לישראל מון משמואל אין סברא [6] דרב חנן פליג עליה: **ורב בבית שמאי.** פרש"י ומקשה לרב חנן דמוקי בית הלל לית להו דרב ובהה"ר דברי הכל אסור ואפילו ב"ה אסרי וברשות היחיד שרו (ואדרבה) רב לא יאמר הכי דלא יאמר דלא בהלכתא אלא יאמר דב"ה שרו אפילו ברה"ר דשובכו מוכיח עליו ודלא כוותך ומשני תנאי היא כלומר רב חנן אמר לך אין הכי נמי דרב סבר בית הלל שרו ברה"ר ופליג עלי ואנא דאמרי כי ההוא תנא דשוטחן לית ליה דרב וההוא תנא מוקי לה בית הלל כוותיה דלא התירו אלא ברשות היחיד וי"מ דלרב קא פריך ואמר לך הכי נמי דרב סבר בית הלל הא ב"ש נוטה תנאי הוו ואע"פ כן אין הלכה כמותם: ולא

רחצם, ר' אליעזר ור' שמעון אוסרין, ורב לדברי אילו קאמר.

מסורת הש"ס

(א) [נכורות כ. פ"ס], (ב) [שבת סד: קמו:] ע"ז יב., (ג) שבת פה. קמו:, (ד) [נ"ל אלעזר], (ה) [נ"ל אלעזר], (ו) [ער' מהרש"ל], (ז) יומא מ"ירי בגדולים.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר שמואל חלת תרומה בחוצה לארץ: (ב) רש"י ד"ה חלת תרומה חלה: (ג) ד"ה אין מוליכין וכו' וטעמא דב"ש דאסרי מפרש בגמרא ואע"פ שהוא כל"ל: (ד) תוס' ד"ה גלגל וכו' והכי איתא בירושלמי כל"ל ותיבת נמי נמחק:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה והאמר רב יהודה אמר רב וכו' דרב חנן פליג עליה. עי' בב"מ דף מו ע"ב תוס' ד"ה פרי נמי:

לעזי רש"י

טורטי"ל. עוגה עגולה.

מוסף רש"י

כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין. שלא יתפרשו בלאסור (שבת סד:) דבר המותר ואסרוהו מפני מראית העין שהרואה מוסבי בדבר עבירה (ע"ז יב.). אפילו בחדרי חדרים אסור. במקום שאין אדם רואה אסרוהו (שם). שוטחן בחמה. ליבשן, אבל לא בנגד העם. שיתאבקו שבבשן (שבת קמ:).

עין משפט
נר מצוה

סד א מי' פ"ג מהל' יו"ט הלכה ח סמג לאוין קפ טוש"ע א"ח סי' תקן סעיף ג:
סה ב מי' פ"ה מהלכות כלים הלכה יא
טוש"ע י"ד סי' שכג:
סו ג ד מי' פרק ה מהל' יו"ט הלכה ד טוש"ע א"ח סי' תקיט סעיף ד:
סז ה ו מי' פכ"ב מהלכות שבת הל' כ ופ"ה מהלכות יו"ט סז סמג לאוין קפ טוש"ע א"ח סי' שז סעיף מה:

רבינו חננאל

גילגל עיסה מערב יו"ט מפריש ממנה חלתה ביו"ט. אבוה דשמואל אוסר להפריש חלה ביום טוב מן העיסה שגילגלה מערב יום טוב, מאי טעמא שהיה לו להפריש חלתה בעת שגלגל, כדתנן אוכלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחטים ותטמטם בשעורים, גלגלה בחיטין וטמטמה בשעורין, האוכל ממנה חייב מיתה, כיון שנותנת המים מגבהת חלתה. וכבר אמרנו כל (שאי) [ש]אפשר לו לעשותו מערב יו"ט אינו דוחה את יו"ט. ופליגא עליה שמעתא דשמואל בריה, דאמר בבסכת בכורות פרק עד כמה ישראל חייבין כו', אמר שמואל תרומת חוצה לארץ אוכל והולך ואח"כ מפריש, והנה כיון שיש לו עדיין רשות לאכול בלא הפרשת חלה כאלו לא נתחייב. ומתחדיגן מי לא מודי שמואל שאם הפריש חלה וקרא עליה שם חלה קודם שיאכל חלה אסורה לזרים. וכיון שאילו עשה כך היתה חלתו חלה, אפשר לעשותו מערב יו"ט קרינא ביה, ולפיכך אין מפרישין אותה ביו"ט. ירושלמי תיפתר בעיסה טמאה שאינו יכול להפריש חלתה אלא לבסוף. בית שמאי אומרים אין מוליכין את הסולם משובך לשובך כו', עד וב"ה מתירין. אמר רב חנן מחלוקת ברה"ר, אבל ברשות היחיד דברי הכל מותר ג). ואקשינן לימא רב דאמר כל מקום שאמרו חכמים מפני מראית העין אסור, כגון זה שהרואה אותו מוליך הסולם ברה"ר אומר להטיח גגו הוא צריך, אפילו בחדר חדרים ברשות היחיד אסור, כב"ש אמרה לשמעתיה, דהא ב"ה ברשות הרבים אסרי אבל ברשות היחיד שרו, ובית שמאי הוא דאסרי ברשות היחיד. ופורקינן תנאי היא, כלומר לא אמר רב על כל החכמים אלא על אותן שאוסרין משום ד) מראית העין, אמר שאוסרין אפילו בחדרי חדרים, ועל זוללתם לא אמר, דתניא שוטחן בחמה הבגדים שנשרו, אבל לא כנגד העם, דאתי למימר היום

מגביהין תרומות ומעשרות בי"ט והא נמי כתרומת גורן דמיא שהוא היה יכול להפרש מערב יו"ט דהא מאתמול התחיל זמנה להפרש דתנן (חלה פ"ג) מאימתי מיום חלה משגלגל אפילו הכי מפרשין לה שלא גזרו על תרומת עיסה שהרי מותר לגלגל בי"ט ולאפות כדי לאכול פת חמה ואז מותר להפרש ממנה חלה כיון שבי"ט נלושה א"כ לא היה הפרשת חלה בכלל איסור הגבהת תרומה ואפי' כשגלגלה מבעוד יום עי"ל דלפי הירושלמי ניחא דקמיירי שלא גמר הלישה מערב יו"ט ואע"ג דסוף סוף היה יכול להפרש מבעוד יום משעת גלגול מכל מקום אמר שגמרה הלישה בי"ט הוה ליה כאילו נעשית כל הלישה בי"ט שרגילות שלא להפרש חלה עד גמר הלישה ועלולה הפרשת חלה הוי בכלל הגבהת תרומה היכא דהיה לו להפרש מאתמול אבל לא מצי למימר דלהכי מחלק בין כסוי מעוס דגבי כסוי לא ממנע משמחת י"ט דאין הכסוי מעכב האכילה אבל הפרשת חלה מעכב אכילה דזה אינו דהא מיירי הכא בחולה לארך כדאמר בסמוך וא"כ אוכל ואחר כך מפרש דמשמע דליכא מאן דפליג בזה ובתוספתא פי' דטעמא דרבה דמיירי בחולה לארך ולא מחזי כמתקן כיון שבלאו הכי יוכל לאכול אבל בא"י מודה רבה ואין נראה דמשמע בסמוך דלא שייך כלל לומר זה הטעם דקאמר מי לא מודה שמואל שאם קרא וכו' א"כ כיון דשם חלה עליה מיחזי כמתקן ומשמע לפי הלשון דסברא זו פשוטה ולכך נראה עיקר כדפי' לעיל דאפי' בא"י ממיר רבה ואבוה דשמואל אסר אפי' בחו"ל ומדע דהא ודאי הירושלמי מייירי בא"י ואפילו הכי לא קא אסר אלא היכא דלא אבל ערם שרי דהיינו גלגל ונראה דהלכה כרבה דהוא בתראה ודוקא גלגל שלא נגמרה ליעשה לגמרי דאי נגמרה לגמרי אפילו רבה מודה דאין מפרשין אותה בי"ט והכי (ד) נמי איתא בירושלמי כל הלש עיסה מע"ט אין מפרשין חלתה בי"ט ובקמר לא אין ערם לא וה"פ דוקא לא דנגמרה מערב י"ט אין מפרשין אבל ערם לא דלא נגמרה הלישה מערב י"ט מפרש והכא נמי מייירי בגלגל שהוא כמו ערם והיכא דשכח ולא הפרש מן הפת מע"ט קי"ל דחלת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפרש ואי"כ יש"ר מן הפת מכל אחד ואחד ואוכל השאר ולעמר יפרש חלה ולריך שתהא גדולה כדי שיהיה לה הכירא אחר הפרשה דכתיב (במדבר טו) ראשית דבעינן שיהיו שיריה ניכרין והיכא דאפה עריסה מלאה עיסה מערב י"ט ושכח ולא הפרש חלה מערב י"ט ישייר פת אחת בשביל כולם עד למחר מפני שבגלגל כאחד אכל במלות בערב הפסח אם שכח ולא הפרש לריך לשייר מכל אחת ואחת מפני שבינולן כל אחת ואחת בפני עצמה ולעמר יניח כל התחיכות בכל אחד ומלרפן לחלה ויפרש מן כולם אחת ומיהו אם ירלה לעשות דבר קל יעשה מלה אחת ויאפה אותה וילרפם ויפרש [מאחת עכ"ל] כל האחרות אבל אותה מפני שחיובה בא עכשיו: **אין** טוליכין הסולם. מימה אפי' הכין אותם מאתמול מ"מ איתא בהו משום לידה כדאמרינן לקמן (דף כד.) הלד יוני שובך [ויוני עליה] חייב וי"ל דמייירי בקטנים שלא פרחו ז): **והאמר** רב יהודה אמר רב. אף על גב דרב היה אמורא

ד) דבדי רבינו נסים דאמר ואקשינן קאי אלישנא בתרא דבה"י פליגי אבל ברה"ר דבדי הכל אסור, כ) פי' רבינו הגם ה"י"מ שבדש"י ותוס'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com